

ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

ΟΛΙΓΗΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΙΝ

Παλαιά αλήθεια ότι το πνευματικόν στοιχείον αντιφέρεται εις τὸν βίον τῶν κοινωνιῶν πρὸς τὸ ὑλικὸν στοιχείον, καὶ τετριμμένη ἀλήθεια ὅτι τὸ καθένα ἐξ αὐτῶν, ἄλλοτε τὸ μὲν καὶ ἄλλοτε τὸ δέ, ἐπικρατεῖ κατὰ καιροὺς εἰς βάρος τοῦ ἄλλου.

Ἀλλὰ μία τετριμμένη ἀλήθεια εἶναι πάντοτε μισή ἀλήθεια, καὶ διὰ τὴν πεισθῆ κανεὶς δὲν ἔχει παρὰ τὴν προσέξῃ ἀντικειμενικὰ τὴν γύρω του πραγματικότητα.

Ἀληθῶς ἐξήσατε ποτὲ πλέον ἐγωϊστικὴν καὶ πλέον ὑλιστικὴν ἐποχὴν; Εἶδατε ποτὲ τὸ ἄτομον πλέον συγκεντρωμένον εἰς τὸν ἑαυτὸν του, καὶ τὸ εὐδαιμονιστικὸν ἰδανικὸν ὑπὸ μορφὴν μανίας, ὅσον καὶ ὅπως σήμερον;

Μολαταῦτα, ποῖα ἐποχὴ παρουσίασεν ἐπικρατέστερα ἀπὸ τὴν ἰδικήν μας «ὀμαδικὰς» τάσεις καὶ εἰς ποῖαν ἐποχὴν τὸ ἄτομον ἀπέδιδε τόσην σημασίαν εἰς τὸν πνευματικὸν συντελεστήν; Πότε τὸ ἐντυπον εἶχε τόσην κατανάλωσιν ὥσιν μετὰ τὸν πόλεμον; Πότε τὸ σχολεῖον ἐθεωρήθη, λίγο-πολύ, ἅπ' ὅλους χρεωκοπημένον, ὅσον σήμερον, διὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς αὐρίου;

Δὲν διαπιστοῦται λοιπὸν ἐν τῇ κοινωνικῇ πράξει, ἀλλὰ μόνον ἐν τῇ θεωρίᾳ, σχέσις ἀντιθέσεως μεταξὺ πνευματικοῦ καὶ ὑλικοῦ. Τοῦναντίον, ἡμπορεῖ νὰ εἰπῇ κανεὶς ἡ κοινωνικὴ ζωὴ δὲν εἶναι εἰ μὴ ἐναρμόνις πνευματικοῦ καὶ ὑλικοῦ.

Τοῦτο ὅμως ἐάν, λέγοντες «πνευματικόν», δὲν νοοῦμεν ἠθικόν, ἢ μᾶλλον: μόνον ἠθικόν. Διότι, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, φυσικὸν εἶναι νὰ βλέπωμεν ἀντίθεσιν, ἀφοῦ ἡ σύγχρονος ἠθικὴ εἶναι πανθολογημένη.

Ἐπὶ τοῦ σημείου δὲ τούτου ἀκριβῶς ἠθέλομεν νὰ ἐπιστήσωμεν δι' ὀλίγων τὴν προσοχὴν τῶν φίλων συνεργατῶν καὶ ἀναγνωστῶν τῆς «Ἐγκυκλοπαίδειας».

Βέβαια: τὸ πνευματικὸν εἶναι τι πολὺ εὐρύτερον τοῦ ἠθικοῦ. Ἄνθρωπος ἐγγράμματος δὲν εἶναι ἀπαραίτητος καὶ «μορφωμένος», καὶ ἄνθρωπος ἐπιστημονικῶς κατηγορησμένος, πανδαήμων, δὲν εἶναι ἀναγκαιῶς, ἐξυπακουσμένως καὶ ἠθικός. Τοῦτο κατ' ἀρχὴν πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὅτι τὰ βαρύτερα αἷτια τοῦ ἠθικοῦ κλονισμοῦ τῶν συγχρόνων μας ἔγκειται εἰς τὸν μεταβατικὸν χαρακτῆρα τῆς ἐποχῆς μας.

Ἀλλ' ὅμως ποῖος θὰ ἀρνηθῇ καὶ τὸ ἴδιον ἡ παρεχόμενη διὰ τῶν βιβλίων καὶ τῶν περιοδικῶν πνευματικὴ τροφὴ εἰς τὸ κοινὸν εἶναι καὶ αὕτη κατὰ μέγα μέρος μία ἀπὸ τὰς αἰτίας τῆς ἠθικῆς καταπτώσεως, τὴν ὁποίαν ἐμφανίζει τὸ πλεῖστον τῆς κοινωνίας μας.

Ἀλλὰ καὶ ποῖος θὰ ἀρνηθῇ ὅτι γενναία, ὀργανωμένη, ὀμαδική, πανελληνία προσπάθεια δὲν ἔγινε καμμία ἕως τὴν ὥρα, ὅχι, ἔστω, διὰ τὴν ὀλιγοστεύσιν τὸ ποσοστὸν τῆς κακῆς πνευματικῆς τροφῆς, ἀλλὰ διὰ τὴν πληθύν τὸ ποσοστὸν τῆς καλῆς; διὰ τὴν γίνῃ ἀοεστὴ εἰς τοὺς πολλοὺς; διὰ τὴν ἀέλιον νὰ προπαγανδισθῇ; Ὑπάρχει λοιπὸν τόση ὀλίγη πεποίθησις εἰς τὴν ἀποτελεσματικότητά ὅμοιας ἐνεργείας, καὶ πῶς, ἀφοῦ δὲν ἐδοκιμάσθη, συνδεδεασμένη, ὀργανωμένη, ὅπως τὴν ἐννοοῦμεν; Ἐχομεν τόσην ὀλίγην πεποίθησιν εἰς ἡμᾶς τοὺς ἰδίους, ὥστε δσάκις ἀσχολοῦμεθα σχετικῶς νὰ καταφεύγωμεν εἰς τὸ ἀνελεύθερον, τὸ προχειρότε-

ρον, ἀλλὰ καὶ τὸ ὀλιγότερον πάντων τῶν μέσων τελεσφόρον: εἰς τὸ λογοκριτικὸν καὶ τὸ εἰσαγγελικόν;

Πότε συνήλθωμεν διὰ τὴν ἀνταλλάξωμεν σχετικῶς τὰς σκέψεις μας καὶ ν' ἀποφασίσωμεν σωβαρῶς τὴν σύστασιν ἐπὶ παραδείγματι κεντρικῶν καὶ περιφερειῶν ὁργανώσεων, ἀρμοδίων διὰ τὴν ὑψηλόφρονα καὶ ἀβίαστον ποδηγέτησιν τῆς νεολαίας μας, τὴν ἐμμεσον κηδεμόνευσιν τῆς ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀναγνωσμάτων καὶ θεσμάτων, ὅχι διὰ τῆς ἀπαγορεύσεώς των, ἀλλὰ διὰ τῆς προσφορᾶς μορφωτικῶν, χρηστοτήτων καὶ ἐποικοδομητικῶν τοιοῦτων μεγαλυτέρου ἐνδιαφέροντος καὶ πλειότερας ἐλπίδος; Διὰ τὴν, κύριοι, τόση ὀλίγη πεποίθησις εἰς τὸν ἑαυτὸν σας;

ΕΓΩ

ΥΠΑΙΘΡΙΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ

Μία ἀπὸ τὰς μανίας αἱ ὁποῖαι καταλαμβάνουν τὸν ἄνθρωπον εἶναι νὰ διαιωνίζῃ τὴν μουτσούναν του, μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι ἐν τῷ μέσῳ γενεῶν ἀπογόνων θὰ ἐξακολουθῇ νὰ φιγουράρῃ καὶ νὰ κινῇ τὴν περιέργειαν καὶ τὰς ἐρωτήσεις καὶ ἐπομένως νὰ ἐνισχύσῃ τὴν μνήμην καὶ νὰ προκαλῇ εὐλάβειαν πρὸς τὸν ἐνδοξον πρόγονον.

— Ποιὸς εἶν' αὐτὸς μωρὸ παιδί;

Εἶναι ὁ δεύτερος θεῖος τῆς γαίᾳς τῶν παιδιῶν μου ἀπὸ τῆς δευτέρας γυναῖκα μου. Μὲ συγγορήτε. λησμονῶ τὸ ὄνομά του τὸ οἰκογενειακόν. Ἴδου ἡ δόξα λοιπὸν καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῆς μνήμης τῶν ἀπογόνων, οἵτινες ἐν τέλει σὲ παραλαμβάνουν καὶ σὲ παραδίδουν εἰς τὰ παιδάκια μαζί με τραπουλόχαρτα ὅπως κατασκευάσουν πύργους καὶ σπιτάκια. Ἐάν δὲ τύχῃ νὰ εἰσὶ εἰς μέγα σχῆμα, σὲ παραλαμβάνουν τὰ τρακτικά εἰς τὴν σοφίσσαν, καὶ μέ-

νεις χωρὶς κεφάλι, αἰνίγμα καὶ γρίφος διὰ τὰς μελλούσας γενεάς.

Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἄλλη ἄποψις τῶν ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι ζῶντες θέλουν ναρκισσεύμενοι νὰ καμαρώνουν τὸν ἑαυτὸν των ἐν φωτογραφίᾳ εἰς στάσιν καὶ ὕψος τὸ ὁποῖον ποτὲ τοὺς δὲν ἔχουν ἄλλοτε παρὰ μόνον ἐμπροσθεν τοῦ φακοῦ.

— Γελάσατε κύριε! φυσικώτερα σὰς παρακαλῶ. Μὴ τεντώνετε τὸν λαιμόν σας. Μὴ ἀγριοκυττάζετε.

Τοῦ χάκου! Ἀπασαί αἱ συστάσεις τοῦ φωτογράφου ὅστις τυχαίνει ἐνίοτε νὰ εἶναι καὶ καλλιτέχνης, πηγαίνουν ἐπὶ ματαίῳ.

Ὁ ἄνθρωπος ἐνώπιον τοῦ φακοῦ, δὲν εἶναι ἐκεῖνος πού εἶναι! Βεβαίως, ἔκφρασιν, ψυχικὴν διάθεσιν, τὸν ἔσω του κόσμον, πᾶν ὅ,τι τέλος πάντων ἓνα πορτραῖτο δυνατοῦ ζωγράφου ἀρπάζει ἀπὸ τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι δυνατόν ἢ φωτογραφία νὰ μᾶς ἀποδόσῃ. Ἀλλὰ τοῦλάχιστον θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἔχωμεν τὰς γραμμὰς τοῦ μακαρίτου προγόνου μαζὶ ἂν ὁ εἰλογημένος ἀφινε τὸν ἑαυτὸν του ἐμπροσθεν τῆς μηχανῆς ἀνευ μουτσούνας. ἐάν δὲν ἐστρίβῃ τὸν μύστακα ὅστις οὕτω πῶς γίνεται πηλῶριος, ἐάν δὲν ἐγούρλωνε τὰ μάτια ὥστε νὰ φαίνεται ὡς ἀπαγορευόμενος, ἐάν δὲν κατάπινε ἓνα μαστοῦνι πὸ ὁποῖον τοῦ στέκεται στὸ λαιμό, καὶ ἂν, ἀφοῦ ἐβασάνιζε τὰ χέρια του καὶ τὰ πόδια του ἐπὶ δέκα λεπτά τῆς ὥρας δὲν τὰ ἐτοποθετεῖ εἰς τὴν μόνην στάσιν πού δὲν ἔπρεπε νὰ τὰ τοποθετήσῃ.

Περιφερόμενος ἀνὰ τοὺς κήπους καὶ τὰ πάρκα — ὅσα μᾶς ἔμειναν ἀκόμα — καὶ ἀνὰ τίς διάφορες γωνίας τῶν Ὑπουργείων. Εἰσαγγελίων, Νομαρχιῶν, Ἀστυνομιῶν, ὅπου ἄπαντες οἱ ὑπαίθριοι καλλιτέχναι τῆς στιγμῆς ἔχουν στήσει τοὺς τρίποδας καὶ τὰς μηχανάς των, διασκεδάζω μὲ τὰς φυσιογνωμίας τῶν δυστυχισμένων ἀνθρώπων.

— Ὅριστε, δεσποινίς! χαμηλότερα τὰ μάτια! ἔτσι... τὸ προσωπάκι σας δεξιὰ ὀλίγον... ἀριστερὰ τὸ πόδι... τὸ πόδι παρακαλῶ πὸ μέσα, ὁ κορμός πὸ ἴσος, καὶ ἐμπρὸς ὀλίγον πὸ ἐμπρός.

— Γιὰ νὰ σοῦ πῶ, κύριος, λέγει ὁ συνοδὸς τῆς δεσποινίδος πὸ μαζεμένη τὴ γλῶσσα λίγο. Τί τὸ κάναμε δῶ, καὶ λιγάκι ντροπῇ.

— Δὲν εἶναι τίποτα, κύριε, γιὰ νὰ θυμώσετε. Οἱ πόδες δηλαδὴ βγαίνουν μεγάλοι ἅμα εἶναι ἐμπρός διὰ τοῦτο λοιπόν...

— Ἀφίσε τοὺς πόδας καὶ τοὺς πόδες. Τὸ κορίτσι θὰ βγῇ ὅπως εἶναι! Τὸ κορίτσι βγαίνει λοιπὸν τέρας ἐνῶ εἶναι χάρᾳ θεοῦ καὶ γελαστό καὶ ἀνοιχτὸ σὰ ῥόδο ἀνοιξιῶτικο. Δύο παπουτσάρες κατέχουν τὸ ἐμπροσθεν τῆς εἰκόνης, δύο χερσὶ κλεισθεὶς ὁμοίως καὶ μία μούρη κορδαμένη καὶ σφιγμένη σὰν νὰ ἔχῃ μασήσει τζάνερα. Ἄν ὁ σαρκαίτης Νταγκὲρ καὶ ὁ Νίτσε ἐγνώριζε τί ἐνκλήματα θὰ ἐτελοῦντο ποτὲ δὲν θὰ ἀνεκάλυπτε τὴν τέχνην τῆς ἰατρικῆς σφωδρῆς τῆς μύτης τοῦ ἀνθρώπου ἀλλὰ δὲν θὰ εἴχουμεν εἰς τὴν οἶζαν καθε λείμονιάς τοῦ κήπου, καὶ εἰς καθε γωνίαν δρόμου, καὶ ἀνὰ ἓνα ὑπαίθριον μουτζουρωτὴν τῆς ἀνθρωπίνης φάτσας.

ΛΑΥΡΑΣ

Η ΜΥΡΟΦΟΡΟΣ

ΕΡΩΣ ΕΤΡΟΥΣΚΩΝ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

Η κόρη εφθίκισε περισσότερο από το φίλημα, το πρώτο φίλημα που έδεχθη στα παρθενικά της χείλη...

— Μή λημονή, του είπεν, ότι είμαι αφιερωμένη στην 'Αρτέμιδα!

— Από μακριά ήχοι από ανθρώπων, Φρίσσουσα η Δέσβα έστράφη και του είπε:

— Πρέπει να γυρίσουμε.

Ξαναπήραν τον δρόμο τους μέσα από τα καλάμια, μέσα σε μία πρόσινη οκιά και βγήκαν εις την πεδιάδα. Συνητήθησαν με το διασεδάζον πλήθος κοντά στο τείχος των Προτόγων.

Είς την άκρη του δάσους μία μορφή μοναχικά παρουσιάστηκε εμπρός στον Διονύση. 'Ανεγνώρισε μίαν γυναίκα την 'Ομβριανήν με τα μάτια του στακαυλού. Αύτη του έριξε ένα παράξενο μείδιμα, ειρωνικό, που τον έκανε να τρομάξει ενώ δώδηγον έλαφρο την χαριτωμένην σύτροφόν του.

Η 'Ομβριανή.

Μία νύχτα ο Διονύσης δέν ήδυνήθη για να κοιμηθί. 'Ο έρωσ του έκαμε το σώμα. 'Εμπρός του πάντοτε ώρδουτο η μορφή της Δέσβας.

Αίφνης κάτω από τον δάσπερον ουρανόν, μιάς καθαρές νύχτας, μιά σκιά έφάνη έρχομένη προς αυτόν. 'Ητο γυνή, ήτο θεά; τί ήτο; 'Ενα ώραιό σώμα ήμίγμων, λεπτόν, κανονικόν, με μακριά μαλλιά και μαύρα, μεγάλα, ως η νύχτα μάτια.

Του έφάνη ότι κάπου ελχεν ιδεί αυτή την θεάσαν.

— Ποία είσαι; εφώναξεν.

— Είμαι, ήκούσθη γλυκεία και ήσυχος η φωνή, έκείνη την όποιαν απέκρουσες και η όποια σε ποθεί, σε θέλει. Είμαι η ψυχή του όντος που απέκρινες.

— Και τί ζητείς από έμέ;

— Να μου ψάλλης ένα άσμα.

— 'Ο Διονύσης έπληξε τη φλογέρα του και ανέμελθεν ένα παθητικόν Σαρακοισιανόν τραγούδι.

— Δέν θέλω αυτό, του είπεν η φωνή της μυστηριώδους έπισκέπτου. Θέλω το τραγούδι που ψάλλεις στού Ταράω την κόρη.

— Θέλεις ένα τραγούδι ξεχωριστό για σένα; άλλο δέν μπορώ.

— Θέλω έκείνο όπου θέλω. Ξέρω ότι άγαπάς βαθεΐα και πομενεία του Ταράω την κόρη δέν ήλπιον. Μά, θέλω να με ψάλλης με τον ίδιο όνο και με το ίδιο ασθμα.

— Αυτή σου με, εστένανεν ο Διονύσης.

— 'Οχι άπόψε.

— Σε παρακαλώ, θεά η δαίμων ό,τι είσαι, θρώας ή πνεύμα ή σκιά!

— 'Εκείνη έπέμνε. Τα μεγάλα μαύρα μάτια της, μ'αν εις την νύκτα. 'Ο Διονύσης ήσθάνθη λάποιαν άόρατον δύναμιν να τον νιχά, να τον ήσπασσιν, να του άφαιρή κάθε δύναμιν, κάθε ήλπιαν, κάθε αντίστασιν του...

— 'Επληξε τη φλογέρα του και ανέμελψε το άσμα c κόρης του άγγειοπλάστου.

— 'Η 'Ησκά άνεφώνησε, σάν άνακουφισθείσα.

— 'Εσο ελγολημένος, τέκνον της Σικελίας. Μού σπες μία βαθεΐα ίκανοποίησι, καί γνωρίζω έδόνου το ασθμα ή σου για την κόρη του Ταράω πίνε βαθύ, και πόσον ή καρδιά σου άναμμένη... e Και έγάθη μέσα στα σκατάδιν, σάν να διελύθη, μέσα εις τας σκιάς της νύχτας.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ

Η περιπέτεια

— 'Ητο δειλινόν της παραμονής των Καλανδών του Αύγουστου.

Το μέγα πυρ, προς τιμήν της θεάς 'Αρτέμιδος των 'Ετρούσκων, ελχεν άναφθεί.

Δέν έπεπεν όμως η ιερά φλόξ να σβύση. Θά ήτο ένα σημειον άπείσιον, ένας σίωγος κακός.

— 'Ο άρχαγγελοπλάστης έπέβλεπε πάλιν εις την έορταστικήν προπαρασκευήν. Πλησίον του η Δέσβα, ολοπόρφυρη από της φωτιάς την άντανάκιον.

— 'Ο Διονύσιος άφρηρημένος περιηκούσθη δλην την κίνησιν αυτήν και ήκουε τον Ταράω ύμλουττα περ το ιερόν πυρρός, όταν ένας άνθρωπος τον έλποίσαιε κρητά και του είπε με σιγαλήν φωνήν.

— 'Ελα να τραχηθώμε, χωρίς να μάς ένοήσουνε, πέρα στο σκατάδι 'Εχω να σου δώσω μίαν είδηση.

— 'Ο Διονύσης άνεγνώρισε τον γέροντα μάγον, που του είχε πωλήσει το ροδόνερο. Τόν ήκολούθησε σε μία σκεπτική γωνία.

— 'Ο γέρος του μίλησε με ένα μυστηριώδη τόνον.

— Μου έδωκαν, νίε μου, άρχισε, να σου φέρω μίαν είδηση. Μά πρέπει να βεβαιωθείς, προη-

γουμενως, ότι ο γέρος Σόμνιος, μπορεί στα φανερά να εινε ένας πωλητής μυρωδικών και αλαβάστρων, μιά κατά βάθος εινε ένας άνθρωπος πιστός και ποτέ του δεν προδίδει ένα μυστικό. 'Ο σκοτεινός άδης, άμέσως να καταπιή, αν δεν σου λέω την αλήθεια! 'Εκείνη που με έστειλε σ' έσέ, ήξευρε ότι καλύτερη έλογη από έμέ δεν ήτο δυνατόν να κάμω. Εινε η Φλαβία η 'Ομβριανή, που παρουσιάσθη, σάν σκιά, μά, νύχτα, όταν έκοιμίσου. Θέλει να σε ξαναϊδή και με υποχρέωση να σε συνοδεύσω. 'Ο δρόμος, που θα πάμα να την συναντήσουμε, σε προσειδοποιώ, εινε γεμάτος από δυνάμεις και κινδύνους.

— 'Ο γέρον έστάθη λίγο και έπειτα επανέλαβεν ακόμα πειό σιγά:

— 'Εν τούτοις, όμως, αυτό εινε πειό λίγο επικίνδυνον από την όρηγ της 'Αρτέμιδος της 'Ετρουσκίας.

— 'Ο Διονύσης άνετρίχασε. 'Εστράφη προς τον ουρανόν και έπειτα γύρισε προς τον γέροντα:

— Θά σε ακολουθήσω, του είπε, Σόμνιε, και αν ακόμη ήταν ανάγκη, να καθαρίσω ένα έλος από την Λερναία 'Υδρα.

— Θά σε περικμένω σε μισή ώρα, του είπεν έκείνος, εις την πεδιάδα του Ράσο, όπου εινε το ιερόν άγαλμα του Ποσειδώνος.

Και έγάθη προς το βάθος του σκοτεινού δρόμου.

— 'Ο Διονύσης ξαναγύρισε στην Δέσβα και τον Ταράω... Αισθανότανε μιά πίστι, άπάτη και άφοσίωσι σ' αυτούς τους δυο. Και απέφασκε ακόμα μιά φορά, να πάη στην 'Ομβριανή, γιατί κάτι του έλεγαν ότι επρόκειτο από τη σωτηρία των ανθρώπων αυτών, που τον φιλοξενούσαν. Τους άφηκε και διηυδύνθη προς το σπίτι. 'Εκείνοι δέν έξεπλάγησαν, νομίζοντες ότι άδιαθετέ και πάει να ήσυχάση.

— 'Εφθασαν εμπρός σε μιά μεγάλη λευκή οικοδομή που την εκάλυπταν έλατα και πλατάνια.

— Στάσαν, μουμούριζαν ο Σόμνιος.

Είθαν να κινείται μιά σκιά, και να προχωρή σιγά-σιγά σ' αυτούς.

— 'Ενας από τους φύλακας, ψιθύρισε ο Σόμνιος. Αυτό νεαρό μου δέν τον περιμέναμε. Λίγο να μάς σπείνουν τα σκυλιά κ' είμεθα χαμένοι.

— 'Αρπάξε τον βραχιόνιο του Διονύση. Το πάσιον του δείκνυε τον φόβο και τον κίνδυνον. 'Ο ίσκιος των δένδρων τους απέκρυπτε, ο θόρυβος των δδάτων έσκέπαζε τα βήματά τους.

— Δέν μάς μένει παρά ένός σταδίου ακόμη δρόμος, είπεν ο γέροντας.

— 'Ο σκύλος έστάθη προς στιγμήν και έσφύριξε στους νύκας.

— Τι εινε λοιπόν Λεός; εφώναξε κατόπι.

— Το ζώον τότε ούρλιαξε βοερά. 'Ο σκύλος έταράχθη.

— Γλήγορα ψιθύρισεν ο Σόμνιος. 'Ο σκύλος έταράχθη. Γνωρίζει καλά ότι τα σκυλιά δέν φοβούνται από άνθρωπον ποτέ. Φαντάζεται κάτι μυστηριώδες, κάτι τρομερόν.

— 'Εκείνην την στιγμήν ένα πρόσταγμα ήκούσθη από μακριά.

— Φωνάζουν τη φρουρά, έλπε τρέμων ο Σόμνιος. Γρήγορα! Γρήγορα! Βιάσου!

— 'Ενας θόρυβος ήχοτο, από κάτω, από το άσπρο οίκημα, μεταξύ των δένδρων. Και ο θόρυβος αυτός έξαπλώθηκε παντού μέσα εις το περιούλιον, έπάνω εις την χλόην, τριγύρω στα νερά. 'Ανθρωποι έφαινοντο κινούμενοι κάτω από τις κολώνες.

— Γλυτώσαμε, είπεν ο γέρον γυρολόγος. Τα σκυλιά παρεούλησαν από τον θόρυβον και δέν μάς παρακολουθούνε πειά.

Και πράγματι τα σκυλιά, κληθέντα από μερικά σφυρίγματα ελχαν φύγει.

Γρήγορα γρήγορα ο Σόμνιος, έφθασε σε μιά ποσιτίσα και έβγαλε από το ιμάτιό του ένα κλειδί.

— 'Η πόρτα καί άρχας άντιστατο.

— 'Ο Διονύσιος έβρόθησε από βράχο σε βράχο ύπεχώρησε. 'Επήδησαν μέσα από ο γέρος είπεν, σφίγγοντας τα λεπτά και μελανά του χείλη.

— 'Ο θείος έφερε εάν σωθήκαμε η χαθήκαμε χειρότερα...

— 'Υπέφερα πολύ εις την ζωήν μου. Ταξείδευσα, νανάγησα, έπεσα σε πειρατές, εγνώρισα όλους τους κινδύνους. Άλλά ο πειό μεγάλος κατ' έμέ, εινε η έπιουρία. Προσοχή, γιατί εισερχόμεθα εις τούς κήπους του Λικινίου. Τους φυλάνε μολοσοί

της Θεσσαλίας, των όποιων τρεις, μπορούντε να ξεσχίσουνε ένα λιοντάρι.

— 'Εμαθαν να καταβροχθίζουνε χωρίς ύλακάς και θόρυβο, έκείνον που θά τολήμηση να περάση τον αυλόγυρό τους.

— 'Ο Διονύσης δέν του άπαντούσε.

— Αυτοί εινε ένας κίνδυνος, από έκείνους που σου είπα, ξεχολούθησεν ο γέρον. 'Η Φλαβία έφερε να λαμβάνη μείρα, αλλά μιά άπροσεξία μπορεί πολλά να μάς στοιχίση. Για την όμορφη αυτή γυναίκα, που εινε όμορφη ώσαν την Κλεοπάτρα, άξίζουν και όλίγοι κίνδυνοι. 'Ας έξακολουθήσωμε τον δρόμο μας.

— 'Επήραν ένα στενόν μονοπάτι. Βόδιζαν μέσα σε δυο πέτρινους τοίχους. 'Εφθασαν εις τούς κισσούς του κήπου. Μιά μοσχοβολία μεγάλη, από δένδρα άνθισμένα, ήπλωτο έλαφρά από καί μέσα. 'Επροχώρησαν κατά μήκος του κήπου. Είς μίαν τρύπαν ο Σόμνιος προχώρησε με προσοχήν και άνέσχυσε δύο μανδύας. 'Εφθασε τον ένα και έβινε τον άλλον εις τον Διονύσην.

— 'Οι μολοσοί, του είπεν, εινε διδαγμένοι, να μην έγγίζουν έκείνους που φορούν τούς μανδύας τούτους. 'Η προνοητικότητα αυτή, έκείνης που τούς έθισεν έδώ, θά μάς επιτρέψη να εισέλθουμε στον κήπο. 'Ακολουθήσε με. Βάδιζε σιγά, γιατί έκτος των ζώων και δυο σκύλους άγριουτον, έκεί στην είσοδο, κάτω από το περιστέλλο.

— Πάσε θα τούς άποφύγουμε και θά μπούμε; είπεν ο Διονύσης.

— Δέν θά εισέλθουμε μέσα στο σπίτι.

— Σιγά, χωρίς να μιλήση πλέον, πηλώσας μίαν θυρίδα και άγνοστον πώς την άνοιξε. 'Αμέσως τρεις τετραπόδες μορφές, παρουσιάσθησαν εμπρός του.

— 'Οι μολοσοί, είπεν ο Σόμνιος, προχώρησε χωρίς να τούς ένοχλήσης ούτε να δείξης τί τους φοβάσαι.

— Τα τρομερά ζώα προχωρούσαν. Τα μεγάλα, όγκωδη των κεφάλια, έγγίζανε τούς δυο ανθρώπους. 'Ο Διονύσης έκρατούσε ένα μακρόν και δικόπο μαχαίρι. Προχωρούσαν κάτω από τα δένδρα, σιγοπεριπατούντες. Τα βήματά τους τα έπνιγαν χίλιοι δυο ψιθύροι. 'Ολες η μικρές νεράιδες των πηγών, των κρητών, των ρυακίων, θορυβούσαν μέσα στους κλάδων των ύδροχαρών και μέσα εις την χλόην.

— 'Εφθασαν εμπρός σε μιά μεγάλη λευκή οικοδομή που την εκάλυπταν έλατα και πλατάνια.

— Στάσαν, μουμούριζαν ο Σόμνιος.

Είθαν να κινείται μιά σκιά, και να προχωρή σιγά-σιγά σ' αυτούς.

— 'Ενας από τους φύλακας, ψιθύρισε ο Σόμνιος. Αυτό νεαρό μου δέν τον περιμέναμε. Λίγο να μάς σπείνουν τα σκυλιά κ' είμεθα χαμένοι.

— 'Αρπάξε τον βραχιόνιο του Διονύση. Το πάσιον του δείκνυε τον φόβο και τον κίνδυνον. 'Ο ίσκιος των δένδρων τους απέκρυπτε, ο θόρυβος των δδάτων έσκέπαζε τα βήματά τους.

— Δέν μάς μένει παρά ένός σταδίου ακόμη δρόμος, είπεν ο γέροντας.

— 'Ο σκύλος έστάθη προς στιγμήν και έσφύριξε στους νύκας.

— Τι εινε λοιπόν Λεός; εφώναξε κατόπι.

— Το ζώον τότε ούρλιαξε βοερά. 'Ο σκύλος έταράχθη.

— Γλήγορα ψιθύρισεν ο Σόμνιος. 'Ο σκύλος έταράχθη. Γνωρίζει καλά ότι τα σκυλιά δέν φοβούνται από άνθρωπον ποτέ. Φαντάζεται κάτι μυστηριώδες, κάτι τρομερόν.

— 'Εκείνην την στιγμήν ένα πρόσταγμα ήκούσθη από μακριά.

— Φωνάζουν τη φρουρά, έλπε τρέμων ο Σόμνιος. Γρήγορα! Γρήγορα! Βιάσου!

— 'Ενας θόρυβος ήχοτο, από κάτω, από το άσπρο οίκημα, μεταξύ των δένδρων. Και ο θόρυβος αυτός έξαπλώθηκε παντού μέσα εις το περιούλιον, έπάνω εις την χλόην, τριγύρω στα νερά. 'Ανθρωποι έφαινοντο κινούμενοι κάτω από τις κολώνες.

— Γλυτώσαμε, είπεν ο γέρον γυρολόγος. Τα σκυλιά παρεούλησαν από τον θόρυβον και δέν μάς παρακολουθούνε πειά.

Και πράγματι τα σκυλιά, κληθέντα από μερικά σφυρίγματα ελχαν φύγει.

Γρήγορα γρήγορα ο Σόμνιος, έφθασε σε μιά ποσιτίσα και έβγαλε από το ιμάτιό του ένα κλειδί.

— 'Η πόρτα καί άρχας άντιστατο.

— 'Ο Διονύσιος έβρόθησε από βράχο σε βράχο ύπεχώρησε. 'Επήδησαν μέσα από ο γέρος είπεν, σφίγγοντας τα λεπτά και μελανά του χείλη.

— 'Ο θείος έφερε εάν σωθήκαμε η χαθήκαμε χειρότερα...

— 'Υπέφερα πολύ εις την ζωήν μου. Ταξείδευσα, νανάγησα, έπεσα σε πειρατές, εγνώρισα όλους τους κινδύνους. Άλλά ο πειό μεγάλος κατ' έμέ, εινε η έπιουρία. Προσοχή, γιατί εισερχόμεθα εις τούς κήπους του Λικινίου. Τους φυλάνε μολοσοί

της Θεσσαλίας, των όποιων τρεις, μπορούντε να ξεσχίσουνε ένα λιοντάρι.

— 'Εμαθαν να καταβροχθίζουνε χωρίς ύλακάς και θόρυβο, έκείνον που θά τολήμηση να περάση τον αυλόγυρό τους.

— 'Ο Διονύσης δέν του άπαντούσε.

— Αυτοί εινε ένας κίνδυνος, από έκείνους που σου είπα, ξεχολούθησεν ο γέρον. 'Η Φλαβία έφερε να λαμβάνη μείρα, αλλά μιά άπροσεξία μπορεί πολλά να μάς στοιχίση. Για την όμορφη αυτή γυναίκα, που εινε όμορφη ώσαν την Κλεοπάτρα, άξίζουν και όλίγοι κίνδυνοι. 'Ας έξακολουθήσωμε τον δρόμο μας.

— 'Επήραν ένα στενόν μονοπάτι. Βόδιζαν μέσα σε δυο πέτρινους τοίχους. 'Εφθασαν εις τούς κισσούς του κήπου. Μιά μοσχοβολία μεγάλη, από δένδρα άνθισμένα, ήπλωτο έλαφρά από καί μέσα. 'Επροχώρησαν κατά μήκος του κήπου. Είς μίαν τρύπαν ο Σόμνιος προχώρησε με προσοχήν και άνέσχυσε δύο μανδύας. 'Εφθασε τον ένα και έβινε τον άλλον εις τον Διονύσην.

— 'Οι μολοσοί, του είπεν, εινε διδαγμένοι, να μην έγγίζουν έκείνους που φορούν τούς μανδύας τούτους. 'Η προνοητικότητα αυτή, έκείνης που τούς έθισεν έδώ, θά μάς επιτρέψη να εισέλθουμε στον κήπο. 'Ακολουθήσε με. Βάδιζε σιγά, γιατί έκτος των ζώων και δυο σκύλους άγριουτον, έκεί στην είσοδο, κάτω από το περιστέλλο.

— Πάσε θα τούς άποφύγουμε και θά μπούμε; είπεν ο Διονύσης.

— Δέν θά εισέλθουμε μέσα στο σπίτι.

— Σιγά, χωρίς να μιλήση πλέον, πηλώσας μίαν θυρίδα και άγνοστον πώς την άνοιξε. 'Αμέσως τρεις τετραπόδες μορφές, παρουσιάσθησαν εμπρός του.

ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΤΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

σαν να γκρινιάζουν εμπρός εις την κλεισμένην πόρτα.

— Μά τον Ποσειδών, είπεν ο γέρον πολητής, μου φαίνεται ότι δέν είμαστε καλά.

— 'Ο Διονύσης ο όπριος ήταν και όπαδός των σεωτικών και ελχε ζήσιε με μοιρολάτρες άπήνητες: ('Ακολουθεί).

ΑΠΟ Τ' ΑΡΚΑΔΙΚΑ ΒΟΥΝΑ

ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΤΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

Δυόμιση ύστερ' από τα μεσάνυχτα κ' έπαίρναμε κ' όλας τον κατήφορο στη Λαγκαδιά διά να μάς έβρ' ο ήλιος στο Λυμποβίσι. Στέν δλοκάθαρσιν ούρανό τον φεγγάρι έλιωνε χλωμό. Το μονοπάτι φειδωτό τραβούσε άνηφορικό, κάποτε είχαμε την έντύπωση ότι στριφνούσαμε, στην ίδια θέση κ' έξαφνα βρισκόμαστε σ' ένα ξεγανωτό κ' άντικρύζαμε την άνατολή πάν' άπ' τα τριόκορφα να γίνεται άγνή, μαργαριταρένια.

— 'Ελατα καμένα, έδώ κ' έκεί.

Πολλές φορές βροθήκα άντιμέτωπη μ' αυτό το βουβό πείσμα των όρεινων χωριών που φτάνει σ'αχδόν το μίος, για τα δέντρα του δάσους.

— 'Εβλέπαμε σ'αχδόν καλά σάν φτάσαμε άπάν' άπ' τ' 'Αρκουδόμεμα. Οι άγωναίτες μάς είπαν να κατέβουμε από τα ξωα. Το μονοπάτι περτά σ'αχδόν, ούτε μισό μέτρο, πάνω από μιά βαθεΐα ρεματιά. Οι πλαγιές τους εινε σ'αχδόν κατακόρυφες από μιά πέτρα μαλακή χροματισμένη σ' όλους τούς τόνους του κίτρινου.

Περνούμε γλήγορα κυττώντας ίσια μπροστά μας και άκούγοντε τις πέτρες, να κατακυλιούν έπειτα, πίσω μας, στον γκρεμό.

Πουλί, χαρούμενα πουλιά, μάς καλοσορίζουν άπ' τις καρδιές του χωριού! Τ' 'Αρκουδόμεμα κατά που μάς λέν οι άγωναίτες έλ' άλλοτε πάν' από τρακόσια σπιτία. Τώρα οι λόγοι που κάνουν τούς προσπάπους μας να ζούν και να παλεύουν με την άγρια και άγνη αυτή φύση έχουν λείψει συγκοινωνία δέν υπάρχει πιά το σ'αχδόν του χωριού έρημώθηκε. Στη δυτική πλευρά της ρεματιάς στέκουν άκόμα θρόνια τρία σπιτία, κ' ένα μισογκρέμιστο φαίνεται πειό πέτρα. Εινε τα μ'όνο μ'αυτά άπ' το ήρωικό χωριό που τραγουδάει το δημοτικό τραγούδι.

— Δέν θά εισέλθουμε μέσα στο σπίτι.

— Σιγά, χωρίς να μιλήση πλέον, πηλώσας μίαν θυρίδα και άγνοστον πώς την άνοιξε. 'Αμέσως τρεις τετραπόδες μορφές, παρουσιάσθησαν εμπρός του.

— 'Οι μολοσοί, είπεν ο Σόμνιος, προχώρησε χωρίς να τούς ένοχλήσης ούτε να δείξης τί τους φοβάσαι.

— Τα τρομερά ζώα προχωρούσαν. Τα μεγάλα, όγκωδη των κεφάλια, έγγίζανε τούς δυο ανθρώπους. 'Ο Διονύσης έκρατούσε ένα μακρόν και δικόπο μαχαίρι. Προχωρούσαν κάτω από τα δένδρα, σιγοπεριπατούντες. Τα βήματά τους τα έπνιγαν χίλιοι δυο ψιθύροι. 'Ολες η μικρές νεράιδες των πηγών, των κρητών, των ρυακίων, θορυβούσαν μέσα στους κλάδων των ύδροχαρών και μέσα εις την χλόην.

— 'Εφθασαν εμπρός σε μιά μεγάλη λευκή οικοδομή που την εκάλυπταν έλατα και πλατάνια.

— Στάσαν, μουμούριζαν ο Σόμνιος.

Είθαν να κινείται μιά σκιά, και να προχωρή σιγά-σιγά σ' αυτούς.

— 'Ενας από τους φύλακας, ψιθύρισε ο Σόμνιος. Αυτό νεαρό μου δέν τον περιμέναμε. Λίγο να μάς σπείνουν τα σκυλιά κ' είμεθα χαμένοι.

— 'Αρπάξε τον βραχιόνιο του Διονύση. Το πάσιον του δείκνυε τον φόβο και τον κίνδυνον. 'Ο ίσκιος των δένδρων τους απέκρυπτε, ο θόρυβος των δδάτων έσκέπαζε τα βήματά τους.

— Δέν μάς μένει παρά ένός σταδίου ακόμη δρόμος, είπεν ο γέροντας.

— 'Ο σκύλος έστάθη προς στιγμήν και έσφύριξε στους νύκας.

— Τι εινε λοιπόν Λεός; εφώναξε κατόπι.

— Το ζώον τότε ούρλιαξε βοερά. 'Ο σκύλος έταράχθη.

— Γλήγορα ψιθύρισεν ο Σόμνιος. 'Ο σκύλος έταράχθη. Γνωρίζει καλά ότι τα σκυλιά δέν φοβούνται από άνθρωπον ποτέ. Φαντάζεται κάτι μυστηριώδες, κάτι τρομερόν.

— 'Εκείνην την στιγμήν ένα πρόσταγμα ήκούσθη από μακριά.

— Φωνάζουν τη φρουρά, έλπε τρέμων ο Σόμνιος. Γρήγορα! Γρήγορα! Βιάσου!

— 'Ενας θόρυβος ήχοτο, από κάτω, από το άσπρο οίκημα, μεταξύ των δένδρων. Και ο θόρυβος αυτός έξαπλώθηκε παντού μέσα εις το περιούλιον, έπάνω εις την χλόην, τριγύρω στα νερά. 'Ανθρωποι έφαινοντο κινούμενοι κάτω από τις κολώνες.

— Γλυτώσαμε, είπεν ο γέρον γυρολόγος. Τα σκυλιά παρεούλησαν από τον θόρυβον και δέν μάς παρακολουθούνε πειά.

Και πράγματι τα σκυλιά, κληθέντα από μερικά σφυρίγματα ελχαν φύγει.

Γρήγορα γρήγορα ο Σόμνιος, έφθασε σε μιά ποσιτίσα και έβγαλε από το ιμάτιό του ένα κλειδί.

— 'Η πόρτα καί άρχας άντιστατο.

— 'Ο Διονύσιος έβρόθησε από βράχο σε βράχο ύπεχώρησε. 'Επήδησαν μέσα από ο γέρος είπεν, σφίγγοντας τα λεπτά και μελανά του χείλη.

— 'Ο θείος έφερε εάν σωθήκαμε η χαθήκαμε χειρότερα...

(Συνέχεια εἰς τὴν
σελίδα 5).

ΑΝΑ ΤΗΝ ΒΟΙΩΤΙΑΝ

Ο ΑΤΤΙΚΟΣ

Ο ΠΑΡΑΣ

Δημοσιεύομεν ἐνταῦθα τὸν «Παρά»
τοῦ μακαρίτου Ἡλίου Τανταλίδου,
ὡς ἐπικαιρον καὶ λίαν κατάλληλον
διὰ τὴν ἐποχὴν μας.

διὰ δὲ Παρᾶ, κινούνται καὶ βασίλεια καὶ θρόνοι,
 οἱ ἀπεβέβησαν δὲ κόσμοι καὶ βωμοὺς σου ἀννύονται.
 Σὺ ἐγένοις τῶν πόλεμον τοὺς κακομοχλῶντες τυφῶνας·
 ὁ κοροπτοῖται τὸ σῶμα, οἱ σκεῖναι τοὺς αἰῶνας.
 Τὸ ἐπὶ κείνῃ Γαδᾶρων, ποῦ τὸ κάμνεις περατὸν,
 καὶ τὸ ὄφρ' αὐτὸ ἀκούῃ τ' ὅσοι οἱ ἀναβατὸν,
 καὶ τὰ ἄκρα τὰ στεροῦ
 καταιδάσκεις, ὦ Παρᾶ.

Δι' ἀγάπην σου λατρεύει, ἡ ὥρα τὸν Θεόν σου.
καὶ ἡ ἐξηβος παρθένος, ἄνδρα παίρνει τὸν προσβύτην.
Διὰ σὲ πολλοὶ ὀνειδύνται καὶ πατέρα καὶ οἰκίους,
καὶ τὸ φρόνη αὐτοῦ προδίδουν διὰ σὲ στον ἐναντί σου.

Διὰ σέ καὶ τρυφάνιαχοι πανταχοῦ τῆς γῆς γεννῶνται,
διὰ σέ τρυφιδιώνται σὺς πατριῶς παρ πλανῶνται.
Σὺ τὰ χεῖλη τῶν κολάκων, σὸ ἐγκώμιον βουτῆς,
Σὺ γεννάς τιν θεῖον ζῆλον εἰς πολλοὺς ὑποκριτάς.

Ἔως καὶ εἰς τὰ ἱερὰ
ουδουνίζεις, ὦ Παρᾶ!

...καταπνέει Μπρούζ

Διὰ σὲ οἱ ξιπὸχοίτοις, κατὰ τὴν μαθητοσύνην.
Σὲ συγγάνεις εἶσαι μόνος τῶν ἀμαρτωλῶν πείτης.
Διὰ σὲ ἰδοῦνουν, τρέχουν, χάνονται, μαλῶνουν, κολῶν.
Διὰ σὲ γυναῖκες, ἄνδρες νιοί, γέροντες, σουδάουν.

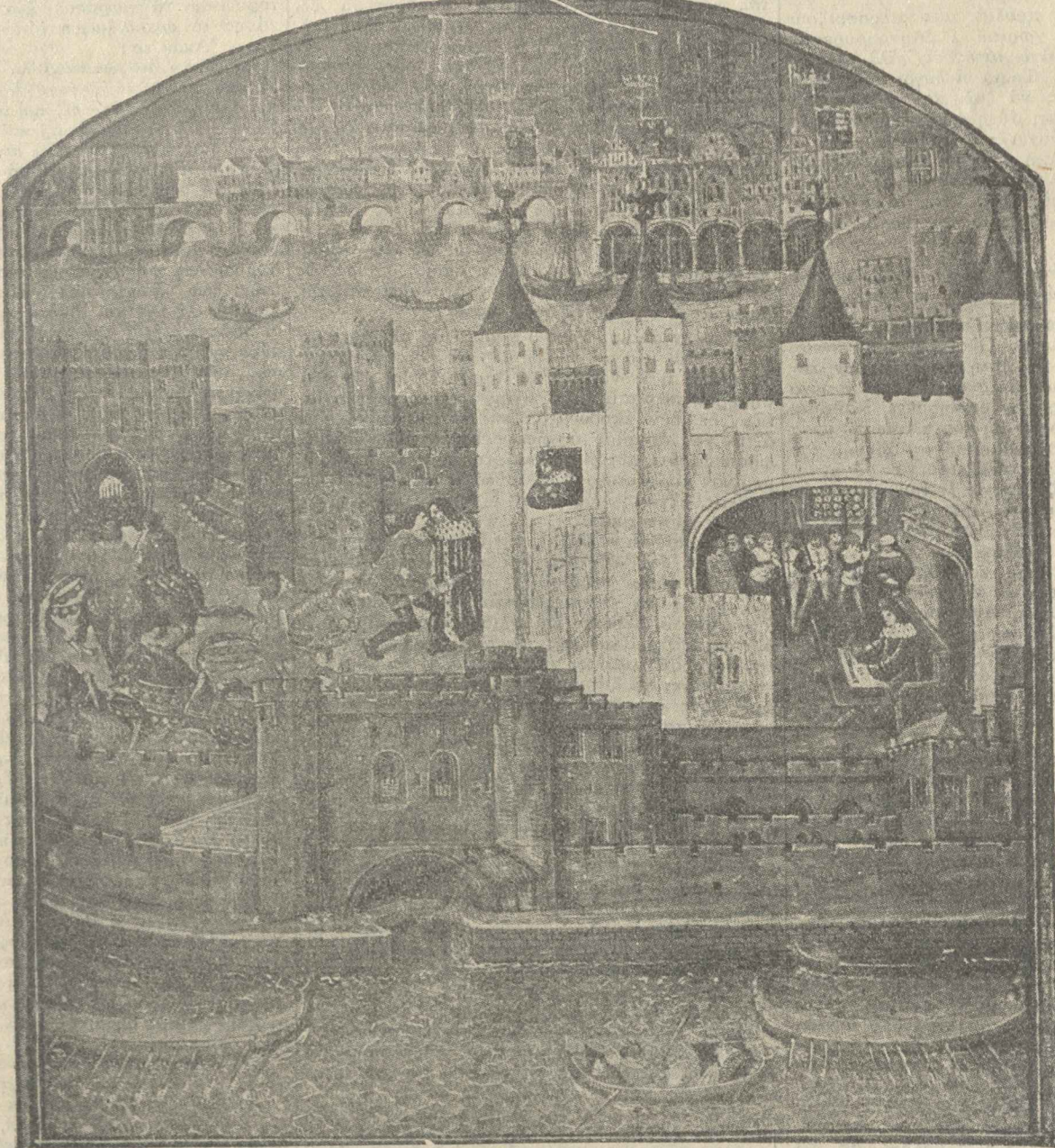
ΗΛ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΧΑΙΛΑΝΤΕΡΑΙΝ

(Συνέγεια ἐκ τῆς σελίδος 4ης)

«Δίχη γνώσι, πολλή χαρά, αὐτὸς εἶνε ὁ κληρὸς
τῶν θνητῶν.
Ῥαίει ἤλιε, λουλουδιῶν μου γιὰ
δὲν μοῦ ἄρεσι τὸ ὄνομα σου; Τί ἔχω καὺτερο
ἀπ' αὐτό;
Γιὰ νὰ μὴν εἶμαι σὰν τὰ παιδιὰ; Θὰ τραγου-
δοῦσα σὰν τὰ ἀηδονίαι, θὰ τραγουδοῦσα τὰ ἀμέ-
λητα γοργουδιὰ τῆς χαρᾶς μου». SEF

SEP

[illegible]

Οι εν Βομβήν απόγονοι του Ξέρξου πυρολάτραι.—Πρώτοι έμποροι με ευρωπαϊκόν πολιτισμόν.—Αί γυναίκες των.—Αί θρησκευτικά των δοξασίαι.
Πρός το Νεκροταφείον των.—Τό μακάβριον συμπόσιον των θυνών.

Υπό του κ. ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ

Οι Πέρσαι.— Πριν επισκεφθώμεν τούς νεκρούς Πέρσας της Βομβήν εις την τελευταίαν κατοικίαν των, είνε ανάγκη να γνωρίσωμεν τούς ζώντας τούτους, οι οποίοι άλλως τε ως παλαιοί γνώριμοί μας από την ιστορίαν, ενδιαφέρουν ιδιαιτέρως, αλλά και διότι αποτελούν μετά τούς ευρωπαίους, το προοδευτικότερον στοιχείον της Βομβήν, διακρινόμενον διά την έμπορικήν, τραπεζικήν και βιομηχανικήν του όπεροχήν, εν συγκρίσει προς τα άλλα ίθαγενή στοιχεία, τα βυθισμένα εις την παυλήν άμύθειαν και άβιότητά.

Οι εν Βομβήν Πέρσαι πυρολάτραι άνέρχονται εις 50 χιλ. ψυχών και δύναται τις να ειπή, ότι είνε οι γνωριώτεροι απόγονοι του Μαρδονίου και του Ξέρξου ή του Δαρείου, διότι αυτοί μόνοι από τούς κατοίκους της Περούς, μη θέλοντες να υποκύψουν εις τόν μονγολικόν ζυγόν και ίνα διαφυλάξαι την πίστιν τών πατέρων των—την αστρικήν την διδάσκουσαν την λατρείαν του πυρός—εγκατέλειψαν το πάτριον έδαφος πρό 1200 έτών και έξήτησαν, ως πρόσφυγες, άσπλον εις τα μέρη ταύτα. Έγένοντο δεκτοί υπό των Ινδών, υπό τόν όρον να σέβονται τάς θρησκευτικάς τούτων δοξασίας, και έλαβον την ύποσχεσιν να μη ένοχλῶνται εις την έξασκησην τών θρησκευτικών των καθηκόντων.

Οι Πέρσαι άνέλαβον προθύμως την ύποσχέσιν αυτήν και εις ένδειξιν κατεσκεύασαν διακριτικά καλύμματα της κεφαλής εκ μαύρου σιλπανού αδιαβρόχου (λουστρίν), εις σχήμα όπλης αγέλαδος, τούς βυθισμένους εις κοινωνική και οικονομικήν άβιότητα, εκδηλουμένην εις καθημερινά ληστρικά πραξιοπηγήματα, τούς όποιους εκφυλίζει ο σαδισμός, το όπιον και τα άλλα ναρκωτικά δηλητήρια, μακαρίζει τούς περί των λόγος αδελφούς των τών Ινδών, οι όποιοι περισώσαντες την θρησκείαν των περιεσώθησαν απ' αυτήν, διότι οι μὲν εν Περούς έλευθεροί άσπαρθέντες τόν ισλαμισμόν βλέπομεν να καταντήσωσιν ως οι ήμίμαυροι της Αφρικής, οι δὲ εν Ινδία πυρολάτραι Πέρσαι, μολοντες υπόδουλοι, να ετήμερον και να προσάγονται θανάσιως εις τόν πολιτισμόν, ως οι μάλλον έλευθεροί των ανθρώπων. Οι Πέρσαι της Βομβήν είνε ίσως ο μόνος λαός πού δεν έχει να παρουσιάσῃ μίτη ένα επαίτην.

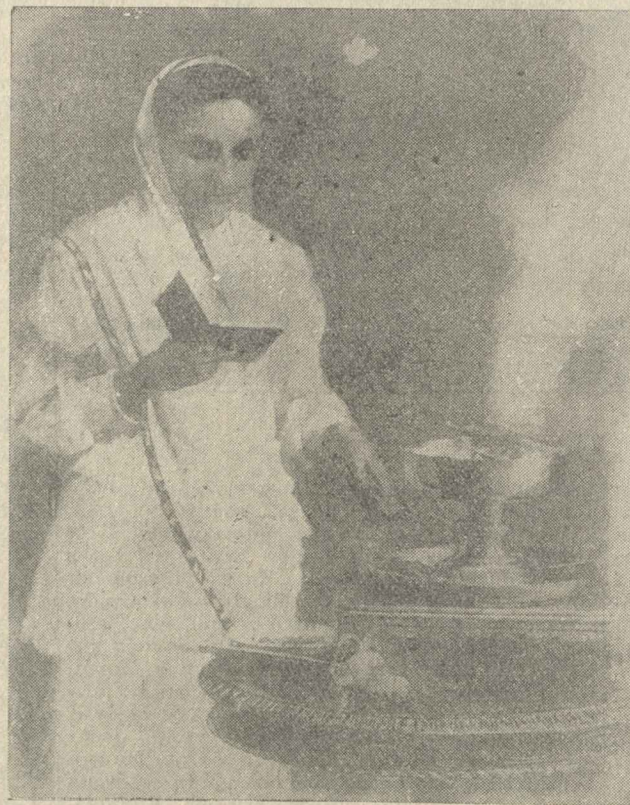
Εις την Περούαν ζωσι περί τας 10 χιλ. άκομή πυρολάτρων, οι όποιοι εξ Ινδιών επανέκτασαν άργότερον εις την γενέτειράν.

Οι Πέρσαι μονοσυλμάνοι.—Ο γνωρίσας τούς μονοσυλμάνους Πέρσας της σημερινής Περούς, τούς ζώντας εις χαμηλότατον διανοητικόν επίπεδον, τούς καθυστερούντας πολύ εις τόν πολιτισμόν, τούς βυθισμένους εις κοινωνική και οικονομικήν άβιότητα, εκδηλουμένην εις καθημερινά ληστρικά πραξιοπηγήματα, τούς όποιους εκφυλίζει ο σαδισμός, το όπιον και τα άλλα ναρκωτικά δηλητήρια, μακαρίζει τούς περί των λόγος αδελφούς των τών Ινδιών, οι όποιοι περισώσαντες την θρησκείαν των περιεσώθησαν απ' αυτήν, διότι οι μὲν εν Περούς έλευθεροί άσπαρθέντες τόν ισλαμισμόν βλέπομεν να καταντήσωσιν ως οι ήμίμαυροι της Αφρικής, οι δὲ εν Ινδία πυρολάτραι Πέρσαι, μολοντες υπόδουλοι, να ετήμερον και να προσάγονται θανάσιως εις τόν πολιτισμόν, ως οι μάλλον έλευθεροί των ανθρώπων. Οι Πέρσαι της Βομβήν είνε ίσως ο μόνος λαός πού δεν έχει να παρουσιάσῃ μίτη ένα επαίτην.

Η πυρολατρική θρησκεία των Περσών της Βομβήν

Οι Πέρσαι της Βομβήν συντηρούν επτά κομψούς ναούς, εις τούς άπορίστους βομούς των όποιων το ιερόν πύρ—άντικειμενον της λατρείας των—διατηρείται άσβεστον. Δεν χρησιμοποιοῦν εικόνες και το έσοπερικόν των είνε άπλοστον. Εις την εισοδον έκαστου ναού δεξιά και άριστερά βλέπει τις δύο άγάλματα παριστάοντα λέοντα ή βουν με κεφαλήν ανθρώπου. Οι ιερείς των είνε ενεδεδυμένοι λευκά ράσα και περιδένουσι σφιχτά

Περσίοι πυρολάτραι προσευχομένη.

Περσίοι πυρολάτραι προσευχομένη.

ματα, το άγαθόν και το κακόν, άγωνιζόμενα ποίν να επικρατήσῃ επί της γης. Το άγαθόν πνεύμα ονομαζόμενον Όρνις είνε ο θεός του φωτός, της άληθείας, της τιμωρίας, της ελπινοειάς και εν γενει της άρετής και του ήλιου. Το άλλο, το κακόν, ονομαζόμενον Άχριμάν, είνε ο θεός της ραδιουργίας, της πονηρίας, του ψεύδους, της άπάτης, της άτιμίας και του σκότους.

Η ιερά των βίβλος, ή «Αβέστα», γραφέισα από τόν ίδιον Ζωροάστρεν, διδάσκει έκτός της λατρείας του ήλιου και του πυρός—εκ σεβασμού προς το όποιον άποφύεον άκομή και το κάπνισμα—τινι τρόπον ο άνθρωπος διά της έξασκήσεως της άρετής δύναται να παλαίσῃ και να νικήσῃ το κακόν πνεύμα, διά να ζήσῃ εὖτυχῃ και άμοιβῇ άνάλογος εις τόν άλλον κόσμον. Παραδέχεται δηλαδή ή Ζωροαστρική θρησκεία την άθανάσιαν της ψυχής και την ήμεραν της μεγάλης κρίσεως. Άλλ' έχει μίαν πρωτότυπον αντίληψιν διά τήν ανθρώπινα λείψανα, τοιαύτην ώστε να θεωρήται ή έπαφή του πτώματος θανάσιμος άμαρτία και πηγή πάσης ακαθαρσίας και μολύνσεως. Τό ζωρο-

στρικόν εδαγγελίον διδάσκει εξ άλλου την αγιότητα των τριών φυσικών στοιχείων, του πυρός, της γης και του ύδατος.

Αι δοξασίαι αύται έθεσαν εις πολύ δύσκολον θέσιν τούς ζώντας Πέρσας, όσον άφορᾷ τα πώματα των νεκρών των, τα όποια δεν ήτο δυνατόν να ένταφιάζονται διά να μη μολύνουν την ιεράν γήν, ούτε να καίονται διά να μη βερβιλώνουν το ιερόν πύρ, άλλ' ούτε και να ρίχνονται εις ποταμούς ή εις την θάλασσαν διά να μη ρυπαίνον το ήγιασμένον ύδωρ. Τί πράττουσι λοιπόν; Αὐτοί θα τό ίδωμεν επί τόπου εις το πρωτοτυπώτατον νεκροταφείον των (ας τό όνομαζόμενον οὕτω προς το παρόν) το όποιον μεταβαίνομεν γα επισκεφθώμεν εις τόν έξω της πόλεως θασμάσιον και γραφικώτατον λόφον Μαλαμπάρ Χίλλ. Έκει είνε και ή έξοχική διαμονή, ή Κρυσσαία των εν πόρην κατοίκων της Βομβήν, αι όρσαι έπαύτων όποιων ύψώνονται μεγαλοπρεπείς και λευκάζουσαι εν μέσω δάσους βανανών, άκακίων, φοινίκων, ορθώνων και μιάς κυματίζουσας θαλάσσης πρασίνοι φυλλώματος, κάτω από ένα μαγευτικόν, γελόντα, βαθυκάναον, ήλιοστόλιστον ουρανό.

Οι καλαίσθητοι Πέρσαι εξέλεξαν την παραδεισίαν αυτήν τοποθεσίαν διά τούς άγαπημένους των νεκρούς και έκτισαν έντός καταφύγιου περιτοιμημένον κήπου πέντε ίδιόρυθμα κυκλικά κτίρια εν είδει μονορόφου πύργων, με σιδηράν εισοδον σπηλαιών, προσωριμένα διά τούς νεκρούς και τα όνόμασαν με το μυστικοπαθές όνομα «Πύργους της σιγής».

Εις τούς Πύργους της σιγής.

Την εισοδον εις τόν τόπον της αινίας των Περσών άναπαύσεως, μάς διευκολύνει έμπορος Πέρσης, τόν όποιον έγνωρίσαμεν εν Βομβήν, έχον την έπαυλήν του εκεί πλησίον, και ο όποιος μάς άνέμενεν εκεί ίνα μάς περιποιηθῇ και μάς οδηγήσῃ κατόπιν εις τούς «Πύργους της Σιγής» τούς Τάσους όφ Σάβλινς.

Δέν είχομεν προφθάσει να περιεγρασθώμεν τά έντός της αὐλῆς, παρά τόν δρομίσκον χωρικοιμένα κηπάκια, και μάς έπρόλαβε μία κηδεία Πέρσου φερόμενον έντός ξυλίνου νεκροκραβάτου κλειστόν βασταζόμενον υπό όκτω και άκολουθουμένου υπό έκατοντάδων Περσών λευκοενεδυμένων :

—Οι λευκοφορούντες είνε όλοι φίλοι, γνωστοί ή εξάδελφοι και μακρνοί συγγενείς των νεκρών, μάς εξηγεί ο διοτοφύρος πέρσης φίλος μας εις άπαιστον άγγλικήν, διότι οι στενοί συγγενείς, γονείς, αδελφοί κ. λ., παραμένουν οίκαδε, κλαίοντες και πενθόντες την σκληράν απόλειαν. Οι άνδρες εις έκδήλωσην τού πένθους φέρομεν λευκά και μόνον αι γυναίκες μάς φέρουσι μαύρα ένδύματα.

Μετά τινος θρησκευτικής διατυπώσεως και εύχας έντός παρεκκλησίου εις το όποιον άπαγορεύεται ή εισοδος εις άλλοθρήσκους, ο νεκρός φέρεται υπό δύο ανθρώπων προς ένα των Πύργων (ο όποιος τήν ώραν εκείνην δεν έχει άσπασχολήσῃ δι' άλλον νεκρόν) και παρά την σιδηράν και χαμηλήν κλειστήν θύραν, την όποιαν ιερείς Περσής άνοίγει με μεγάλην κλειδα, ως παγανόν και φρικτήν Πύλην Άδου, ίνα εισαχθῇ ο νεκρός.

Φρικτή ύποδοχή του νεκρού.

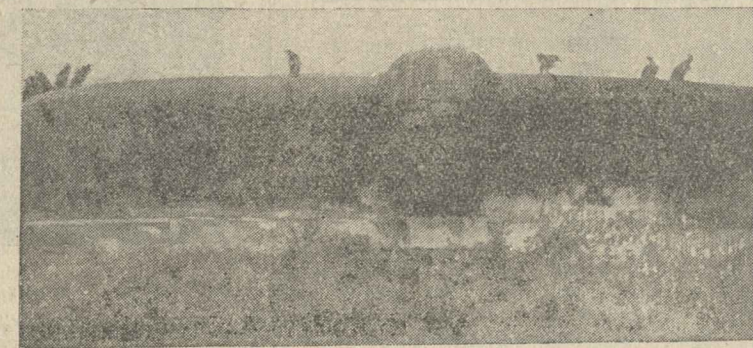
Ο κротός, τού άνοίγματος της βαρείας θύρας μάς έμφυλίσκει κάποιαν έκπληξιν. Άκριβώς, όπως θείαν άνοίγεται ο κληβός θηριοτροφείου διά να ριφθούν τροφά και τά εν αυτώ πενιέλα θηρία ορόντοια και θορυβούν άγρίως οὕτω και τά επί του ήφους του «Πύργου της Σιγής» διατυμμένα παχύτατα και πολυειδή θύρεα ίδιως γύτες, άστοί και ίέρακες έμφανίζονται άγέληδόν, κτυ-

πούν τάς πτέρυγας των με χαρακτηριστικήν χαρακτηριστικήν χαράν, κρῶζουν δαιμονιώδως, τεντώνουν τούς τραχήλους κυττάζον λαίμαργα, άδηφάγα, άνυπόμονα προς τα κάτω, προς τόν εισαγόμενον εις την μυστηριώδη θύραν νεκρόν. Είνε οι εξ επαγγέλματος... συνδατημένοι—οι μη εξαλειπόμενοι ποτέ την τραγικήν τραπέζαν, εις την όποιαν σερβίρονται προς χάριν των... οι Πέρσαι νεκροί! πταχοί, πλούσιοι, άνδρες, γυναίκες, νέοι ή γέροντες, άνευ διακρίσεως, ίνα εθρανθούν με τάς πεθαμένας τούτων σάρκας. Ο νεκρός άπογυμνώνεται έντός του πύργου υπό δύο νεωκόρων, τοποθετείται επί σιδηράς έσχάρας προσιτής εκ των άνω εις τά όρνεα, κάτωθεν της όποιας χάνει φρέαρ, με άφθονον εις τό βάθος του άσβεστον, έξιμον να δειχθῇ τά γεγλυμένα όστά, μετά την υπό τών σαρκοκρήνων όρνεων καταβρόχθισιν των κρεάτων. Το άποκροσπίον και μακάβριον αυτό συμπόσιον, το όποιον είνε άόρατον εις τούς έξωθεν του σπηλαιού Ιστανέμενος εύλαβός, αλλά και με έκπλησσουσιν άπάθειαν Πέρσας, και διαρκούν περί τα 20 λεπτά, καθίσταται νοητή εν όλη του τῇ είδεγθειά από το κροτάλισμα των ραμφών, τόν πνιγμένον δόρυβον τών γαμψών δυνάων ξεσχίζοντων και σπασσομένων τάς σάρκας, τούς κρωγμούς, τά κτυπήματα των περύνων και την πάλην των Ικανοποιούντων την πείναν των πτηνών.

—Είνε, μάς λέγει, ο συνοδών ήμās όμόθρησκος τού νεκρού, ή καλύτερά όφ' έλας τάς έπώψεις μέθοδος της έξεφανίσεως του σαρκίνου φιλοῦ της, τόν όποιον άφίνει ή ψυχή άπερχομένη εις τόν άλλον κόσμον. Δεν βερβιλώνεται, ούτε τό πύρ, ούτε το ύδωρ μήτε ή γῆ! Αι σάρκες, πού είνε έστία της φρικτοτέρας μολύνσεως και βερβιλώσεως έκλείπουν τελείως έντός ήμισείας ώρας, καταβροχθίζόμεναι από πτηνά και όχι από σκώληκας έργαζόμενες επί πολλούς ήμνας και δεν γίνεται καμμία ματαία διάκρισις, όπως εις έίλους τούς λαούς πλουσίαν ή πτωχόν, βασιλέαν ή άμωρωτόν, αλλά πάντας ύποδεχεται ή αὐτή χροάν της εκμετενείσεως και της σιγής.

—Σέρβοι βαδύτατα την ζωροαστρικήν θρησκείαν τού άπότησῃ, και θα ήδυνάμην να την άσπασθώ, άφου διδάσκει όπως και ή ιδική μου πίστις τόν χορηστόν και έναρετον βίον, και την καταπολέμησην της κακίας, έλπίζει δε και εις την μέλλουσιν ζωήν. Άλλ' αν απερίστω να ζήσω ως πυρολάτρης, θα έθετον ως όρον να άποθάνω ως χριστιανός, διότι με καμμία μέθοδον εκμηνίσεως του λειψάνου μου δεν ανταλλάσσω τόν χριστιανικόν τάφον θανειμένου από την σιάν επιγραμμένον σταυρόν, στολισμένον με τά λουλούδια της άγάπης των ζώντων και συντραφεύμενον την νόχη από το παρήγορον φῶς του νεκρικού κανδήλιου...

Εις των «Πύργων της σιγής» της Βομβήν επί του όποιου έκκλίνονται τά πώματα των Περσών πυρολατρών δια να φρωθούν από τά θύρεα.

δντων και ο Σίβας θεός της καταστροφής των δντων, δηλαδή οι τρεις όμοι μέγαρχοι, οὕτως ελπίει, θεοί άποτελούν το γενικόν Στρατηγείον του Άχίθεου Βράχμα, δν μόνον οι Βραχμάνοι έχουν το δικαίωμα να λατρεύουν. Την Τριάδα συνοδεύζουν και συμπροσκυνούν οι Ινδοί ειτε ως εν πρόσσωπον άδιάρητον, ειτε χωριστά. Υπάρχουν μάστιχα αίρεσεις αι όποιαι στιγματίζουν το μέτωπον με διακριτικόν σήμα διά να διακρίνονται ως άκολουθούσαι τόν Βίσον και άλλαι ως άκολουθούσαι τόν Σίβαν.

Εν θείκην σκάνδαλον.

Αν και δεν πρόκειται να μάς άσπασχολήσῃ ή ως άμμος της θαλάσσης Ινδική πολυθεία, ο περασμός με καμν και μη δύναμι να παρελθω εν σιγή το αξιοσημειωμένον παρελθόν του ένός εκ των τριών προσώπων της εισηγμένης βραχμικής Τριάδος, δηλαδή του ζωροού και άνησυχου και πολυπλάγκτου Βίσον, ο όποιος άπ' ού μετενέσασαρκώθια εις διάστημα άμεσητων αιώων επτά φορές εις Ιχθύν, γελώνην, άγριούχερον, εις τῇ ρας, κατά το ήμισυ άνθρωπος και το ήμισυ λέων

II

Εις τας Ινδίας ήκουσα πολλά περί του Αθηναίου σοφού ινδολόγου Δημητρίου Γαλανού μεταβάντος εκεί υπό την ιδιότητα διδασκάλου μιάς έλληνικής οικογενείας της Καλκούτας (εις κληθή από την Αιγυπτον όπου είχε καταφύγει κατά την Επανόστασιν του 1821) του κατορθώσαντος να πλησιάσῃ τούς βραχμάνους, να μνηστῇ εις τά μυστήρια της θρησκείας των και να χειροτονηθῇ και ο ίδιος βραχμάνος, θυμασθείς διά την σοφίαν του και τά συγγράμμάτα του.

Δέν γνωρίζω αν δαιμόνιος εκείνος πατριώτης Έλλην, ο κληροδοτήσας εις την πρώτην έλληνικήν Ακαδημίαν την πλούσιαν βιβλιοθήκην του, αν κατόρθωσε να σπουδάσῃ έλας τάς θρησκευτικές αίρεσεις τού έθνογραφικού μωσαϊκού των Ινδιών... Έγώ άμφιβάλλω! Είνε δυνατόν να μετρήσῃ και μελετήσῃ ο καλύτερος άστρολόγος ή άστρονόμος έίλους τούς άστέρας του ούρανού δόλους; Διότι τοιοῦτον θα είνε το έργον εκείνου, πού θα τολήσῃ να περιγυράσῃ τάς άμετρήτους, τάς πολυήφους και συνεπῶς γεννημένους νέας θεότητες, τάς σχετικὰς δι' έκάστην θρησκευτικὰς δοξασίας και την όρελιωμένην λατρείαν.

Ο Άρχιθεός εγέννησε τόν... έαυτόν του.

Είνε αδύνατον να προφθάσῃ τις την τρομεράν παραγωγήν τού άπεράντου Έργουστασίον... θεοποιας—τά δημιουργήματα δηλαδή της γονίμου φαντασίας των βραχμάνων, οι όποιοι πρό χιλιετηρίδων διά της μεθόδου τούτης εκμεταλλεύονται την παυλήν άμύθειαν των Ινδών. Η έλληνική μυθολογία είνε εν συγκρίσει προς την Ινδικήν

θεολογίαν, όσον άφορᾷ τόν άριθμόν των θεοτήτων και τόν βίον και την πολιτείαν αυτών, διτι είνε το βρέφος άπέναντι γίγαντος. Πάσα κίνησις, πάσα μεταβολή ή μεταμόρφωσις ή έναλλαγή της φύσεως είνε έργον ή έκδήλωση ένός είδικού θεού, ο όποιος πάλιν δύναται να μεταμορφωθῇ, να διαμορφωθῇ, να παραμορφωθῇ, ν' άπορορηθῇ υπό άλλου, να γεννήσῃ άλλον, να διχοτηθῇ, να διπλασιασθῇ, να πολλαπλασιασθῇ, να μετενέσασαρκώθῃ, να ένσωματωθῇ και οὕτω καθέξῃ!

Άλλά πῶς θέλετε να μη κάμουν και χειρότερα αι στρατιαί των μικροθεοτήτων, όταν αὐτός ή... άρχιθεός, ο Βράχμας, άστέιτερος του Διός, έδωσε το παρδάειγμα και από οὐδέτερου γένους πού έλατρεῦετο επί... διοεκατομμύρια ετη υπό των μεθόδων, την όποιαν γνωρίζει μόνον ο ίδιος, εγέννησεν αὐτός... έαυτόν, έντός τρικρόκου ώου, το όποιον και έψάσεν ο ίδιος επί εν βραχμικόν έτος ίσοδυνόμενον προς... (άνατενύσας)... τρία τριοεκατομμύρια ανθρώπινα ετη. Από το περίτριον αὐτό το ών έξεκλαύθη... ο ίδιος και δύο άκομή τριδυμοί θεοί ο Βίσον, θεός της διατήρησεως των υπό του Βράχμα δημιουργουμένων

του, να έμπνεύσῃ φλογερόν έρωτα εις... 16.000 (δέκα εξ χιλιάδας...) ώραιάς ποιμενίδας, τάς όποιας και ένυμφεῖθη, άποκατήσας εξ αυτών δέκα όκτω χιλιάδας υίους... άδούφοβος! (περίεργον, ότι δεν εγέννησε μήτε μίαν κόρην). Η διαγωγή του όμως έτάραξε τά ύπόλοιπα δύο τρίτα (2/3) της συμπαγούς θεότητας (τόν Βράχμα και Σίβα) τά όποια συνήλθον εις έκαστον συμβούλιον και άπεφάσισαν...παμψηφεί να τόν άνακαλέσων εις την τάξιν, καταδικάσαντα συγχρόνως αὐτόν να ζῇ εις τό έξῃς με μίαν φεῦ γυναίκα! Τῆς σκληροτάτης αὐτῆς ποινῆς άπληλάγῃ μετά τινα έκατομμύρια ετη, όταν τῷ άντεῖθῃ νέο έμπιστευτική άποστολή και κατώρθωσε να τῷ φέρῃ εις πέρας ο Ινδός αὐτός Έρμης και Άπόλλων. Αυτοῦμαι διότι παρελθίνα να πληροφορηθῶν αν αι 18 χιλιάδες των υίων τού τρομεροῦ εἶς γονιμότητα Βίσον, έκληρονόμησαν τάς άρετάς του πατρός των. Φαντάζομαι ότι εν τοιαύτῃ περιπτώσει, αν δεν τούς κατεβρόχθισε διά τά όσῃν την υδρόγειον, θα τούς μετέβαλε εις Ιχθύς δυναμένους να γεννοβόλουν έλευθέρως εις την άπέραντον θάλασσαν, τάς χιλιάδας των τέκνων των, χωρίς φόβον να δημιουργηθῇ περίπτωσις αδιαχωρήτου εἰς της έπιφανείας της γῆς.

Ο Ινδός προφήτης Βούδας.

Δέν επιχειροῦμεν ὅθεν να κολυμήσωμεν έντός της Ινδικῆς άβυσσώσεως πανθείας και πολυθείας, την όποιαν δεν ήμπούρεσι ν' άντιμετωπίσῃ ούτε αὐτός ο μέγας Ινδός προφήτης Γκαουνταίας ή Βούδας, ο άναλαβών να σώσῃ την πατρίδα του περί τό 606 π. Χ. με τῷς ύψηλάς άρχάς της νέας θρησκείας του και ο όποιος, μολοντις έπέτυχεν εις άλλας άσαικιάς γῶρας, υπεχώρησε πρό της σιδηρῆς αντιδράσεως τών βραχμάνων της πατρίδος του και τού γρανιτέδους φανατισμοῦ των Ινδικών φυλών.

Ημεῖς πρόκειται να ειπώμεν όλίγα τινα περί του περιέργου και πρωτοτύπου και μοναδικού φαινομένου της διαίρεσεως των Ινδών εις διάφορα θρησκοκοινωνικά στρώματα, ύπολοιπόμενα εις δύο χιλιάδας και άνω, καλούμενα καστ (castes), ζῶντα ως έένα προς άλλα, κατά τό πλείστον αλληλομισούμενα μέχρις άπιστευτου σημείου και παραμένοντα από χιλιετηρίδας εις την ίδίαν άθλιεστάτην διανοητικήν κατάστασιν, από την όποιαν οὐδέμια έλπίς ύπάρχει να άπελευθερωθούν ποτέ!

75 χιλιάδες Άγγλοι στρατιῶται φυλάττουν 315 έκατομμύρια Ινδών.

Άλλως τε ή μοναδική αὐτή κοινωνική και θρησκευτική σύνθεσις ή μάλλον άποσύνθεσις των 315 έκατομμυρίων κατοίκων (εξ ὧν 75 έκατομμύρια είνε Μουσουλμάνοι) άποτελεῖ την μεγαλυτέραν δύναμιν της κυβερνήσεως την άπέραντον χώραν κοσμοκρατείας ΑλΒιόνος, ή όποια διαφορετικά θα έχειάρετο, διλ 75 χιλιάδες άγγλικού στρατοῦ και 160 χιλιάδες Ιθαγενούς, ως συμβαίνει σήμερον διά να φυλάτῃ την εξῃς συντηρεῖται και ετήμερῃ κλουσιωτέραν αὐτήν άποικίαν της, αλλά μερικά έκατομμύρια δπλῶν, και συνεπῶς το παράγον αινο καθεστῶς ύπάρχει κάθε λόγος να μένῃ... σεβαστοῦ! Αλλ' ας ίδωμεν πῶς έπλάσε ο Ινδικός θεός τούς Ινδούς και πῶς τούς διαβάθμισε. Είνε το έπαγορευτόν θέμα πού προσφέρει ή μελέτη της ζωῆς των Ινδών.

Ο ΠΟΝΟΣ

Γκαομίνθηκαν τά όρνεα, ορθώθηκαν δσα είδα, δσα ο νους μου έπλάθε, ψεία και ή έλπίδα. Μά μέσα οτά χαλάματα παύ τριγηρόν νόμος, βγήκε κι εσάτη ήμια μου φίλος, θεός ο Πόνος.

Φ.Η. ΚΑΤΙΠΗΣ

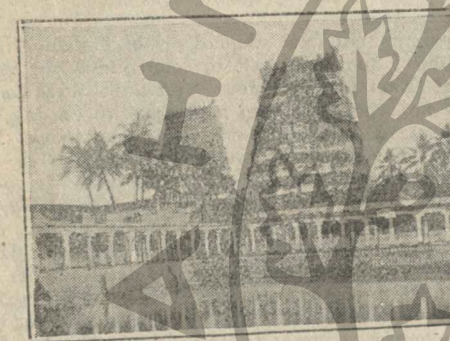
ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙ

Κι ήθελ κάλι καλόσκι *! δαστορόγγυλα ρογιάρι την άσπρη μας σάκιε να σπύλῃ με τί χέρι!...

Γέλοια γύρω και χαρές τών παιδιών πάνω οτά κλώνια τώρα γίναν ή καρδιάς... δύο χαρούμενα άήρνια...

Από χαρούμενα παιδια *! άγαπᾷ και λαχταροῦν την άσπρη τους άσπρη Δίχως έννοια να χαροῦν...

ΣΣ-ΜΖ

Δύο από τίς όμορφότερες Παράδες άπου λατρεύονται οι βραχμάνοι θεοί.

(σημειωθήτω ότι εις τας θεϊκάς έμφανίσεις έχομεν και την συνήθη περίπτωσιν της εις διάφορα χρώματα τούς άδλους και τά είδύλλια του καλύτερου νεανία-θεοῦ, όστις έσημειώσε πολλάς ήμιόρφους νεανία-θεοῦ, αλλά πρό παντός ήδυνήθη με τούς πρωτακούστους μάγους ήτους του χαλαρένιου αὐλοῦ του και τάς θελκτικώτατας διηγήσεις

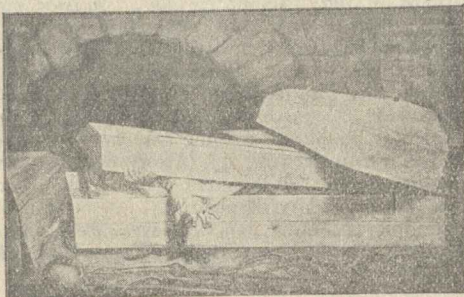

ΑΠΟ ΤΑΣ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΑΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΑΝΤΟΥΑΝ ΒΙΡΤΣ Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΤΗΣ ΦΡΙΚΗΣ

Εἰς ἓνα μικρὸ δρομάκι τῶν Βρυξελῶν ὑπάρχει τὸ παραδοξότερον Μουσεῖον τοῦ κόσμου, τὸ μᾶλλον ἐκπληκτικὸν ἀπὸ ὅλα, τὸ ἀσυγκρίτως τερατωδέστερον. Εἶνε μία καλλιτεχνικὴ Πινακοθήκη περιλαμβάνουσα τὰ ἔργα τοῦ παλαιοῦ Βέλγου ζωγράφου Ἀντουάν Βίρτς, γεννηθέντος κατὰ τὸ ἔτος 1806 εἰς τὸ Νανάν καὶ ἀποθανόντος μετὰ ἐξήντα περὶ τοῦ ἔτους εἰς Βρυξέλλας. Ἄλλ' ἢ Πινακοθήκη αὕτη δὲν ἔχει καμμίαν ὁμοιότητα μετ' ὅλας τὰς ἄλλας Πινακοθήκας τοῦ κόσμου, εἰς τὰς ὁποίας περιλαμβάνονται φρόνιμα ἔργα καλλιτεχνῶν μετὰ τάλαντον ἢ καὶ χωρὶς τάλαντον, ἀλλὰ μετὰ σῶας τὰς φρένας. Εἰς τὸ Μουσεῖον Βίρτς ὑπάρχουν ἔργα προωρισμένα ἀποκλειστικῶς νὰ προξενοῦν ἐσχάτην φρίκην εἰς τὸν θεατὴν, νὰ ὀρθώσουν τὰς

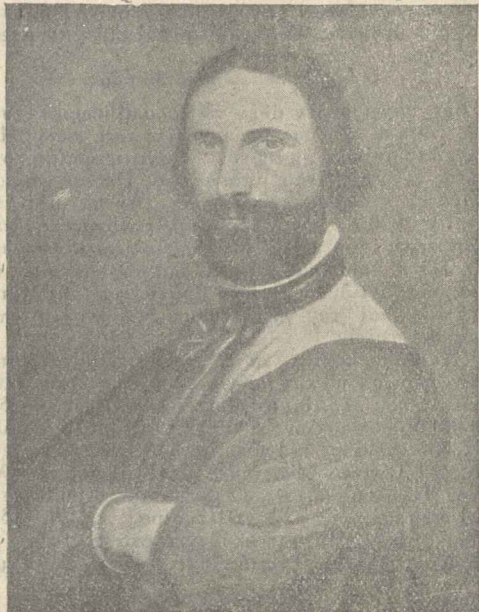
ἐξωγράφειν εἰτε εἰκόνας τῆς Παλαιᾶς ἢ τῆς Καινῆς Διαθήκης, εἰτε τύπους καὶ συμβάντα τῆς καθημερινῆς ζωῆς, πάντοτε μετέτρεπε τὸ θέμα τοῦ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ προξενῇ φρίκην εἰς τὸν θεατὴν καὶ νὰ κλονίσῃ τὴν ψυχὴν του.

Θαμένος ζωντανός.

Εἰς μερικὰς ἀπὸ τὰς εἰκόνας τοῦ ἐπικρατεῖ τὸν ζωντανὸς νατουραλισμός, ὥστε νομίζει κανεὶς ὅτι ἀντικρίζει αὐτὴν τὴν πραγματικότητά, παλλομένην ἀπὸ ἀληθινὴν ζωὴν. Ἐννοεῖται ὅτι συντελεῖ πολὺ εἰς αὐτὴν τὴν ἐντύπωσιν καὶ ἡ πρωτότυπος καὶ λίαν τεχνικὴ διευθέτησις τῶν ἔργων εἰς τὰς διαφόρους αἰθούσας τοῦ Μουσείου. Ὑπάρχουν ἔργα χωρὶς κορνίζαν, ἀλλοῦ οἱ αἰθούσαι δὲν ἔχουν πάτωμα ξύλινον, ἀλλὰ τὸ δάπεδον εἶνε ἀπὸ χῶμα, ἀλλοῦ οἱ τοῖχοι εἶνε γυμνοὶ καὶ χρωματισμένοι κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ φαίνωνται παλαιοὶ καὶ μουχλιασμένοι.

Τὴν ζωηροτέραν καὶ μᾶλλον φοβικαστικὴν ἐντύπωσιν ἔξ ὅλων τῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα περιλαμβάνει ἡ Πινακοθήκη, προξενοῦν κατ' ἐξοχὴν δύο, τὰ ὁποῖα ἔχουν τοποθετηθῇ κατὰ τρόπον πολὺ κατὰλληλον. Εἰς τὴν γωνίαν μιᾶς αἰθούσης ἔχει στηθῇ ἓνα ξύλινον ἱκρίωμα, τὸ ὁποῖον ὁμοιάζει κάμαραν φτωχικοῦ σπιτιοῦ. Εἰς τὸν ἐμπροσθιον ξύλινον τοῖχον ὑπάρχει ἓνας μικρὸς στρογγυλὸς

Αὐτοπροσωπογραφία.

τρίκας τῆς κεφαλῆς του, νὰ τὸν κάμνουν νὰ φρικιά μετὰ τῶν ἐσωτερικῶν ἰνῶν τοῦ οργανισμοῦ του.

Ὁ Βίρτς δὲν θεωρεῖται ὑπὸ τῶν εἰδικῶν τεχνολογικῶν ὡς ζωγράφος μεγάλης ἀξίας. Ἀλλὰ τὸ ἔργον του εἶνε τὸσον μονοδικόν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς τέχνης, καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ὡς τύπος εἶνε τὸσον παράδοξος, ὥστε ἀπεφασίσθη νὰ συλλεγοῦν ὅλα τὰ ἔργα του καὶ νὰ ἀποτελεσοῦν ἓνα ἐξαιρετικὸν ντοκουμέντον, χρησιμεῖον ὅχι μόνον εἰς τὸ νὰ ἱκανοποιῇ τὴν περιέργειαν τῶν θεατῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ παρέχῃ ἀντικείμενον μελέτης εἰς τοὺς εἰδικοὺς ψυχολόγους.

Τὰ ἔργα τοῦ Βίρτς ἔχουν ποικίλα θέματα. Ἄλλ' ὁ ζωγράφος αὐτός, ὁ ὁποῖος σημειώτεον ὅτι εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του παρεφρόνησεν, ἐνεκλείσθη εἰς φρενοκομεῖον καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ μέσα, εἶχε τὴν παράδοξον ἱκανότητα νὰ μεταβάλλῃ ὅλα τὰ θέματα εἰς πηγὰς φοβικαστικῶν συγκινήσεων. Εἶνε σκηνὰς τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς μυθολογίας

Ἡ ἄμυνα μιᾶς γυναίκας

Πεῖνα, τρέλλα, ἔγκλημα.

φεγγίτης καὶ ἐκεῖ πλησιάζουν οἱ θεαταὶ διὰ νὰ ἴδωσιν τί συμβαίνει εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς κάμαρας. Ἐκεῖ μέσα βλέπουν πρᾶγματι καὶ ζωντανὸν καὶ τρομερὸν καὶ πένθιμον, τὸ ὁποῖον τοὺς κάμνει νὰ ὀπισθοχωροῦν χωρὶς νὰ θέλουν. Βλέπουν μίαν τρελλὴν γυναῖκα εὐνοσκομένην εἰς κρίσιν παραφροσύνης. Εἶνε τὸσον τεχνικὰ ζωγραφισμένη αὕτη ἡ γυναῖκα, ὥστε εἶναι τὸσον ἀληθινὴ τρέλλα εἰς τὴν ἔκφρασιν τοῦ προσώπου της, ὥστε οἱ θεαταὶ λησμονοῦν ὅτι εἰσέρχονται εἰς Πινακοθήκην καὶ φαντάζονται πρὸς στιγμήν ὅτι ἐκεῖ μέσα εἶνε εἰς θαλαμίσκος βασιλοῦ φρενοπαθῶν. Ἐννοεῖται ὅτι εἰς τὴν δημιουργίαν αὐτῆς τῆς ἐντύψεως συντελεῖ πολὺ καὶ ἡ κατάλληλος διεύθυνσις τοῦ φωτός.

Ἡ τρελλὴ γυναῖκα κρατεῖ εἰς τὰ γόνατά της τὸ πτώμα τοῦ μικροῦ παιδιοῦ της, μετὰ τὸ δεξιὸν χεῖρ ὑψώνει ἓνα μαχαίρι, μετὰ τὸ ὁποῖον φαίνεται ὅτι μόλις πρὸ ὀλίγου ἔχει ἀποκόψῃ τὸ ἓνα πόδι τοῦ πτώματος καὶ τὸ πόδι αὐτὸ φαίνεται πρὸς τὰ δεξιὰ βαλμένο μέσα σὲ μίαν χύτραν, ὅπου πρόκειται νὰ μαγειρευθῇ. Ἡ τρελλὴ γυναῖκα, μετὰ ἓνα γέλιο πρὸς ἀποδίδει ὅλην τὴν ψυχικὴν της κρίσιν θὰ φάγῃ τὸ πόδι τοῦ παιδιοῦ της! Εἶνε δυνατόν νὰ μείνῃ κανεὶς ἀσυγκίνητος εἰς αὐτὸ τὸ θέμα;

Εἰς ἄλλαν γωνίαν τῆς αἰθούσης διασκευασμένη κατὰ τὸν ἴδιον περίπου τρόπον, ὑπάρχει ἄλλη ξύλινη κάμαρα μετὰ φεγγίτην ἐμπρός. Ὑποτίθεται ὅτι ἐκεῖ μέσα εἶνε ἐν διαμέρισμα εἰς τὸ ὁποῖον ἔχουν τοποθετηθῇ πρόσφορως τὰ πτώματα δια-

φόρων ἀνθρώπων ἀποθανόντων ἀπὸ χολέραν. Ἐν ἀπὸ τὰ φέρετρα εἶνε μισοανοιγμένοι. Κάποιος ἀνθρώπος ἔχει ἐνταφιασθῇ ζωντανὸς ἐκεῖ μέσα καὶ προσπαθεῖ νὰ σηκώσῃ τὸ κάλυμμα τοῦ φέρετρου καὶ νὰ βγῇ ἔξω. Εἰς μίαν ὁμῶς προσπαθεῖ νὰ σωθῇ, αἱ δυνάμεις του δὲν ὑπακούουν.

Δύο νέες κοπέλλες.

Καὶ εἰς τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ εἶνε ζωγραφισμένο ἢ ἐσχάτη ἀγωνία τὴν ὁποῖαν δοκιμαεῖ ἓνας ζωντανὸς ἐνταφιασμένος. Τὸ Μουσεῖον Βίρτς προσελκύει πολλοὺς ἐπισκεπτὰς ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Εἶνε περιττὸν νὰ σημειωθῇ ὅτι αἱ λιποθυμιαί τῶν γυναικῶν εἶνε ἀπὸ τὰ πλέον συνηθισμένα συμβάντα ἐκεῖ μέσα.

ΜΑΚΡΥΑ ....

Ἔρμος .... μονάχος .... Συνορά !!!

Κάθε νυχτιά

γιατὶ καρδιά μου κλαῖς, γιατί σπαράξεις

μέσ' τὰ σκοιῖα, θλιβερά, λυπητερά ; ; ;

— Ποιὲς τάχα πάλι θύμησης νὰ κράζης ;

... Γυροῦν φαντάσματα ... σκιές ...

— ὅλο σκιές ...

σὺ ἴδωσιν ἀπὸ μακρυνὰ παλάτια ...

στὸ διάβα φέρουν ἐντυχίς

... — ἀπανηχίς ...

... Καὶ ... ξεπερνῶν στὰ φτερωτά τους ἄτα

ῶ, τότε ἀρχίζει μιά φωνή

γὰ νὰ θρηνηῇ

τὰ τόσα ... ποῦ ... γυνήκαν ... παραμύθια ...

ὦ ... τότε ἀρχίζουν στὴ στιγμή

μουγκοὶ λυγμοί ...

... ποῦ σκιοῦνς ... σκιοῦνς ... ἡ καρδιά ὡς

[τὰ βύθια ...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΡΩΜΑΝΟΣ

Ἡ συνοικία εἰς τὴν ὁποῖαν ζοῦν οἱ λογοτέχναι καὶ καλλιτέχναι, εἰς ἰδιὰ τοὺς ὑποστατικὰ εἰς τὴν Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας. Ἐννοεῖται ὅτι εἰς τὸ νὰ χτίσῃ τὴν συνοικίαν τοὺς αὐτοὺς, τοὺς παρέσχε μεγάλας ἐπικολίας ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις.